

UCHWAŁA TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO

z dnia 2 maja 1990 r.

w sprawie wykładni art. 1 i 3 ustawy z dnia 29 maja 1989 r. o przebaczeniu i puszczeniu w niepamięć niektórych przestępstw i wykroczeń.

Trybunał Konstytucyjny w pełnym składzie:
przewodniczący: M. Tyczka – prezes Trybunału Kon-
stytucyjnego;

sędziowie: C. Bakalarski – sprawozdawca, T. Dybow-
ski, A. Filcek, H. Groszyk, W. Łączkowski, M. Labor-Soroka,
L. Łukaszuk, R. Orzechowski, J. Zakrzewska, A. Zoll – spra-
wozdawca

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 2 maja 1990 r.,
w trybie art. 11a ust. 2 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r.
o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 22, poz. 98, z 1987 r.
Nr 21, poz. 123, z 1989 r. Nr 34, poz. 178, Nr 73, poz. 436
oraz z 1990 r. Nr 3, poz. 16 i Nr 6, poz. 35) wniosku Rzecznika
Praw Obywatelskich z dnia 29 listopada 1989 r. o powszech-
nie obowiązującą wykładnię przepisów art. 1 pkt 4 i art.
3 ustawy z dnia 29 maja 1989 r. o przebaczeniu i puszczeniu
w niepamięć niektórych przestępstw i wykroczeń (Dz. U. Nr
34, poz. 179) – dotyczącego wątpliwości:

- 1) jak należy rozumieć „zakres czasowy” dokonania wy-
stępów przewidzianych w art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29
maja 1989 r., popełnionych przy przeciwdziałaniu straj-
kom lub akcjom protestacyjnym albo innym narusze-
niom bezpieczeństwa lub porządku publicznego z po-
wodów politycznych?
- 2) czy użyte w art. 1 pkt 4 powołanej ustawy wyrażenie „z
powodów politycznych” odnosi się do naruszeń bez-
pieczeństwa lub porządku publicznego, czy też moty-
wów podjęcia przeciwdziałania strajkom, akcjom prote-
stacyjnym albo innym naruszeniom bezpieczeństwa lub
porządku publicznego?
- 3) czy na podstawie art. 3 powołanej ustawy jest dopusz-
czalne umorzenie postępowania karnego, mimo że spra-
wcy występów podlegających umorzeniu na mocy
tego przepisu nie zostali wykryci?

ustalił:

1. Art. 1 pkt 4 powołanej ustawy obejmuje tylko wystę-
pki popełnione bądź przy przeciwstawianiu się strajkom lub

akcjom protestacyjnym albo innym naruszeniom bezpieczeń-
stwa lub porządku publicznego z powodów politycznych,
bądź przy bezpośrednim zapobieganiu tym zdarzeniom. Art.
1 pkt 4 nie obejmuje występów popełnionych po ustaniu
zdarzeń, o których mowa w tym przepisie, występów
popełnionych na szkodę uczestnika tych zdarzeń po unie-
możliwieniu mu dalszego w nich uczestnictwa, a także popeł-
nionych przy okazji tych przeciwdziałań.

2. Powody polityczne, o których mowa w art. 1 pkt
4 powołanej ustawy, odnoszą się do innych niż strajki lub
akcje protestacyjne naruszeń bezpieczeństwa lub porządku
publicznego, którym przeciwdziałali sprawcy występów
objętych abolicją.

3. Do zastosowania abolicji (art. 3) konieczne jest ustale-
nie zarówno znamion przedmiotowych, jak i podmiotowych
występów, o których mowa w art. 1 powołanej ustawy.
W szczególności niezbędne jest ustalenie powodów politycz-
nych naruszenia porządku prawnego, przy czym ustalenie to
w przypadku przestępstw określonych w art. 1 pkt 1 część
pierwsza lub w pkt 2 zależne jest od konkretnych motywów,
którymi kierował się sprawca występków. Natomiast w przypad-
ku występów określonych w art. 1 pkt 1 część druga oraz
w pkt 3 i 4 motywy polityczne wynikają z charakteru okreś-
lonych w tych przepisach występów. W konsekwencji więc
umorzenie postępowania na podstawie art. 3 powołanej
ustawy jest możliwe bez ustalenia sprawcy, gdy dotyczy
występów określonych w art. 1 pkt 1 teże ustawy popeł-
nionych w związku ze strajkiem lub akcją protestacyjną oraz
w art. 1 pkt 3 i 4, chyba że z okoliczności sprawy wynika, że
sprawca nie działał z powodów politycznych. Gdy umorzenie
dotyczy pozostałych występów objętych art. 1, wymagane
jest ustalenie sprawcy, chyba że z okoliczności sprawy wynika,
 iż popełnił on występki z powodów politycznych.

Przewodniczący: M. Tyczka

Prezes Trybunału Konstytucyjnego

Sędziowie: C. Bakalarski, T. Dybowski, A. Filcek, H. Groszyk,
W. Łączkowski, M. Labor-Soroka, L. Łukaszuk, R. Orzecho-
wski, J. Zakrzewska, A. Zoll